

ERFGOED
GOED
DEAL

UITVOERINGSPROGRAMMA
4^e RONDE 2021

Vastgesteld in de
STUURGROEPVERGADERING van
30 september 2021

INLEIDING

De Erfgoed Deal is nu over de helft van het programma. Dit is het vierde uitvoeringsprogramma. Het programmabureau heeft het afgelopen jaar de luxe gehad dat veel initiatiefnemers hen goed konden vinden. Met name het thema Klimaatadaptatie was onverminderd populair. Voor deze vierde ronde was de ambitie om meer in te zetten op de thema's Duurzaamheid en Stedelijke groei en krimp. En dat is gelukt. Deze ronde worden twee duurzaamheidsprojecten en drie stedelijke projecten aan het portfolio toegevoegd. Evenals in de vorige rondes is er meer aangevraagd dan beschikbaar was aan middelen.

Ook is dit ondertussen het derde uitvoeringsprogramma dat verschijnt tijdens de coronapandemie. Waar in het begin van de pandemie werkbezoeken nog niet realistisch waren, is het de afgelopen maanden beperkt mogelijk geweest een aantal van de projecten daadwerkelijk op locatie te bezoeken. Uiteindelijk hebben de meeste gesprekken online plaatsgevonden en het programmabureau en de initiatiefnemers hebben vooral digitaal samengewerkt. Ook de informatievoorziening ging grotendeels digitaal. Voorafgaand aan deze vierde ronde organiseerde het programmabureau een informatiewebinar voor geïnteresseerde initiatiefnemers, dit keer met ruim vijftig deelnemers. Tijdens het webinar is extra aandacht besteed aan het opstellen van een goede begroting en de uitsplitsing van de BTW, omdat in de vorige ronde bleek dat het in de praktijk lastig is om tot een heldere en duidelijke begroting te komen.

Tijdens twee pitchdagen in september presenteerden elf projecten zich in online sessies. Het programmabureau is dermate tevreden over deze wijze van pitchen, dat besloten is hiermee door te gaan tot het eind van het programma. Initiatiefnemers toonden prachtige animatiefilms en presentaties. Op deze manier is het programmabureau toch meegenomen naar locaties die niet allen bezocht zijn.

Op 15 september 2021 hebben bovengenoemde elf projecten ook daadwerkelijk hun initiatief ingediend. Op basis van die projecten is dit uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin dus vijf projecten aan het portfolio van de Erfgoed Deal worden toegevoegd. De projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma dragen allemaal op hun eigen manier bij aan de doelen en ambities van de Erfgoed Deal. De stuurgroep hanteert een portfoliobenadering waarbij de bijdrage van het gehele uitvoeringsprogramma aan de doelen en ambities boven de individuele bijdrage van de projecten gaat. Ook is bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma gekeken naar de gehele looptijd van de Erfgoed Deal, door bij elke ronde de vraag te stellen wat voor soort projecten nog ontbreekt. Zo wordt maximaal bijgedragen aan de doelen en ambities van de Erfgoed Deal. Deze constatering worden meegenomen in de volgende rondes.

De beschikbare middelen voor 2021 zijn in tweeën gesplitst. In het derde uitvoeringsprogramma, vastgesteld door de stuurgroep op 12 februari 2021, is het eerste deel van het beschikbare budget toegekend.

In dat uitvoeringsprogramma werd geconstateerd dat rondom duurzaamheid sprake was van een hiaat in het portfolio. Daarom is de afgelopen tijd volop ingezet op het vinden van passende projecten, dit heeft geleid tot drie aanvragen op het thema duurzaamheid, waarvan er twee zijn gehonoreerd. Met dit vierde uitvoeringsprogramma komt het totaal aan projecten van de Erfgoed Deal op vijftieng en is 13 miljoen van de beschikbare 20 miljoen uitgegeven.

De constatering uit het derde uitvoeringsprogramma gelden nog steeds, er wordt veel ingezet op duurzaamheid. Het programmabureau voert gesprekken met projecten die gaan over landschappelijke inpassing van bijvoorbeeld zonneweiden of windmolens. Hiermee haakt het bureau aan bij de snelle ontwikkelingen binnen de energietransitie.

Kortom, de stuurgroep constateert dat er voldoende animo is voor de Erfgoed Deal, dat het portfolio naar tevredenheid is aangevuld met vijf interessante projecten. Tegelijkertijd constateert de stuurgroep dat er deze ronde zes projecten geen middelen uit het programma ontvangen. Ook deze projecten zijn bijzonder van inhoud en de stuurgroep heeft grote waardering voor het harde werk dat de initiatiefnemers getoond hebben en de zorgvuldigheid van de aanvragen en wenst deze projecten een voorspoedige vervolg.

Michiel Scheffer
Voorzitter stuurgroep Erfgoed Deal

TOELICHTING & LEESWIJZER

Voor de vierde ronde van de Erfgoed Deal hebben elf projecten in september 2021 een pitch gegeven. Deze hebben uiteindelijk ook alle elf een project ingediend. Om ervoor te zorgen dat alle projecten in het uitvoeringsprogramma passen binnen de Erfgoed Deal, is een beoordeling gemaakt per project op basis van het afwegingskader van de Erfgoed Deal. Dit kader bestaat sinds het begin van het programma en is destijds opgesteld door de ondersteuningsgroep van de Erfgoed Deal. Na de beoordeling zijn de projecten ten opzichte van elkaar gerangschikt. Hoe beter de beoordeling, hoe hoger het project geplaatst is binnen de kolom van het betreffende thema. Vervolgens is gekeken naar de samenhang van de projecten, de verdeling over de thema's, de geografische spreiding en de middelen. Ook is gekeken in hoeverre de projecten zich verhouden tot projecten uit eerdere rondes van de Erfgoed Deal, zodat een evenwichtig portfolio wordt opgebouwd. Deze keuzes zijn gemotiveerd en te vinden onder de argumentatie en motivatie die worden gevolgd door een conclusie.

In de Erfgoed Deal is een raming opgenomen van de verdeling van veertig miljoen euro die voor de Erfgoed

Deal beschikbaar is over de jaren en de thema's. Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat dertig miljoen euro beschikbaar is voor de inhoudelijke thema's, negen miljoen euro voor de ondersteunende lijnen en één miljoen euro voor ondersteuning (programmabureau, leeromgeving, monitoring en evaluatie). Voor 2021 is vanuit het Rijk voor projecten € 6.764.000 beschikbaar. In de derde ronde is hiervan € 3.692.000 toegekend. Voor de vierde ronde resteert € 3.072.000. Dit bedrag wordt met dit uitvoeringsprogramma in zijn geheel toegekend.

Rechts de tabel met de categorieën projecten en hieronder een tabel met de ingediende projecten deze ronde.

CATEGORIE	MOTIVERING
POSITIEVE BEOORDELING TOEKENNING	Deze projecten zijn door het programmabureau positief beoordeeld en ontvangen een bijdrage voor het project
POSITIEVE BEOORDELING ONVOLDOENDE MIDDELEN	Deze projecten zijn positief beoordeeld en dragen bij aan de doelen van de Erfgoed Deal. De projecten hebben matching. Ze vallen af omdat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn.
VOOR VERBETERING	Deze projecten vallen deze ronde af voor de Erfgoed Deal omdat bijvoorbeeld de aanvraag niet compleet is, de matching niet gereed is of omdat er nog meer gesprek nodig is. Deze projecten kunnen in de toekomst een positieve bijdrage hebben en worden uitgenodigd om met het programmabureau verder in gesprek te gaan.
AFGEWEZEN	Deze projecten vallen af voor een bijdrage uit de Erfgoed Deal omdat ze onvoldoende bijdragen aan de gestelde ambities.

KLIMAAT	DUURZAAMHEID	GROEI & KRIMP	KENNIS & DIALOOG	OMGEVINGSVISIES
PEELKANALEN	KADEMUREN AMSTERDAM	VELPERWEG ARNHEM		
AFGEWEZEN PROJECT	DU MOMENT DES MONUMENTS	STADSHAVEN MAASSLUIJ		
	PROEFTUIN OPGEWEKT	STIJLICOON NAGELE		
		STOOMTRAMETALAGE HOORN		
		AFGEWEZEN PROJECT		
		AFGEWEZEN PROJECT		

KADEMUREN AMSTERDAM

PROJECTNAAM EN FINANCIERING	BESCHRIJVING	BEOORDELING
<p>KADEMUREN AMSTERDAM</p> <p>DUURZAAMHEID</p> <p>Totale kosten project: € 23.497.000</p> <p>Kosten erfgoedinclusief maken: € 2.006.000</p> <p>Gevraagde rijksbijdrage (46,7%): € 936.000</p> <p>Matching: € 685.000</p> <p>Overheden die matchen: Gemeente Amsterdam</p> <p>Planning: Start najaar 2021 Uitvoering 2022 – eind 2023</p>	<p>Hoe kunnen Amsterdamse kademuren een bijdrage leveren aan de transitieopgave met behoud van het cultuurhistorische beeld en karakter van dit UNESCO Werelderfgoed-gebied? Deze vraag wordt in dit project samengebracht met de grote opgave om de bruggen en kades in de stad te herstellen. Een enorme renovatie en tegelijk ook een kans.</p> <p>Om de historische binnenstad van Amsterdam op lange termijn leefbaar, bewoonbaar en betaalbaar te houden zijn klimaatadaptatie- en energiemaatregelen hard nodig. Veel van de standaard maatregelen, die nu voorhanden zijn, hebben een grote ruimtelijke en daarmee ook visuele impact op het beeld van de stad. Denk aan zonnepanelen, koelingsinstallaties en windmolens. Daarbij staat de stad ook voor een grote opgave om de bruggen en kades in de stad te herstellen. En daarin zit een grote kans. Via de kades is op vrijwel onzichtbare wijze deze transitie <i>collectief</i> aan te pakken en daarmee de monumenten en openbare ruimte van de binnenstad te ontlasten.</p> <p>Living Lab Eerst wordt door middel van een Living Lab kennis ontwikkeld en gedeeld rondom de ruimtelijke transitieopgaves van de historische binnenstad. Samen met kennisinstellingen en markt (triple helix) ontwikkelt de gemeente Amsterdam ideeën uit en test deze vervolgens in vier proeftuinen uit in de praktijk.</p> <p>Vier proeftuinen Twee proeftuinen gaan over energiewinning via de kademuur ten behoeve van een of meerdere monumenten: proeftuin Kademuur als Energiefabriek (Kostverlorenkade) en proeftuin Grimburgwal Grachten Energie. De kademuren worden gebruikt als bron voor warmte door het toepassen van energiepalen via aquathermie en om ruimte te organiseren voor het opstellen van de benodigde warmtepompen. Aan de Kostverlorenkade wordt met dit energiesysteem een monumentaal oud schoolgebouw verduurzaamd en geschikt gemaakt voor lagetemperatuurverwarming. In de proeftuin Grimburgwal wordt de thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) via de kademuur gebruikt voor een distributienetwerk voor de buurt (5G warmtenet). In de derde Proeftuin wordt geëxperimenteerd met een speciale leidingkoker om ruimte te vinden de ondergrond voor alle kabels en leidingen die nodig zijn voor de energietransitie. Tot slot is er een proeftuin ten behoeve van klimaatadaptatie: de Kademuur als Regenton waarin verkend wordt of onzichtbare waterberging mogelijk is in de kademuur ten behoeve van vertraagd afvoeren van water</p> <p>Leeromgeving Het Living Lab is de spil van de leeromgeving: een groot aantal interne Amsterdamse afdelingen doet hieraan mee, alsook onderwijsinstellingen en een tiental bedrijven uit de duurzaamheidssector. Uitkomsten van de proeftuinen zijn interessant voor alle historische binnensteden met grachten en kademuren of bijvoorbeeld oude vestingsteden.</p>	<p>De gemeente Amsterdam maakt binnen haar enorme project, waarin ruim 200 km oude kademuren en tientallen bruggen worden vervangen, ruimte voor innovatie. Vervanging en/of herstel van de historische kademuren-structuur wordt gekoppeld aan andere opgaven, zoals klimaatadaptatie en energietransitie. Hiermee past het project goed bij de kaders van de Erfgoed Deal.</p> <p>Voor innovatieprojecten is een beproefde structuur opgezet van Living Labs waarin overheid, bedrijven en kennisinstellingen samenwerken (triple helix). Deze methode - waar de stuurgroep alle vertrouwen in heeft - wordt nu ook ingezet voor deze aanvraag en met name gebruikt om collectieve oplossingen te vinden voor verduurzaming en klimaatadaptatie. In plaats van iedere huiseigenaar dit voor zichzelf te laten oplossen, met aantasting van het historische stadsbeeld tot gevolg, gaat de gemeente op zoek naar collectieve maatregelen die de historische binnenstad van Amsterdam - UNESCO Werelderfgoed - zo min mogelijk aantasten.</p> <p>De opzet van de Living Labs met proeftuinen zorgt voor een goede kennisuitwisseling en zicht op opschaalbaarheid. Niet alleen voor Amsterdam, maar voor alle historische binnensteden met grachten en oude panden.</p> <p>Met name de twee proeftuinen op het thema energietransitie - Kade als Energiefabriek en Grimburgwal Grachten Energie - hebben volgens de stuurgroep de grootste potentie en voorbeeldwerking, juist ook voor beschermde stadsgezichten en UNESCO Werelderfgoed-gebieden. Omdat niet voor alle vier de proeftuinen matching vanuit de gemeente Amsterdam komt, heeft de stuurgroep besloten dit naar beneden aan te passen en vast te stellen op € 698.000,-. Hiermee kan dit veelbelovende project doorgang vinden. In overleg met het programmabureau wordt bekeken hoe de middelen het beste ingezet kunnen worden.</p> <p>BESLUIT STUURGROEP: POSITIEVE BEOORDELING – TOEKENNING € 698.000 (waarvan €577.000 decentralisatie-uitkering en € 121.000 btw-compensatiefonds)</p>

VELPERWEG ARNHEM

PROJECTNAAM EN FINANCIERING	BESCHRIJVING	BEOORDELING
<p>VELPERWEG ARNHEM</p> <p>STEDELIJKE GROEI & KRIMP</p> <p>Totale kosten project: € 9.539.000</p> <p>Kosten erfgoedinclusief maken: € 1.463.000</p> <p>Gevraagde rijksbijdrage (47,5%): € 695.000</p> <p>Matching: € 768.000</p> <p>Overheden die matchen: Gemeente Arnhem Provincie Gelderland</p> <p>Overige partners: : Waterschap Rijn en IJssel Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat</p> <p>Planning: Uitvoering 2023</p>	<p>In het project Renaissance Velperweg wordt een breed en onveilig wegprofiel omgevormd tot een veilige groene route met gebruik van de cultuurhistorische waarden. Juist door erfgoed nadrukkelijk te betrekken, blijken oplossingen veel vanzelfsprekender en wordt de inrichting op een unieke wijze verrijkt.</p> <p>De Velperweg is historisch gezien een lommerrijke laan langs diverse landgoederen tussen Arnhem en Velp. De weg is langzaam veranderd in een geasfalteerde en onveilige autoweg zonder allure. De inrichting is sleets, de bomen hebben geen ruimte en bij piekbelasting is er sprake van wateroverlast. Renaissance Velperweg voorziet in een veilige aantrekkelijke verkeersweg met een sterke koppeling met het aangrenzende erfgoed.</p> <p>Verbinding met omgeving Door de fietspaden meanderend door de landgoederen aan te leggen, historische beken terug te brengen en zichtlijnen vanaf de weg naar de landgoederen te herstellen wordt de Velperweg weer verbonden met haar omgeving. Hekwerken worden hersteld en het kenmerkende Tolhuisje wordt opgeknapt. Geïnspireerd op de historische laan wordt het wegprofiel versmald en schaduwrijke laanbeplanting aangebracht. De Velperweg krijgt zo haar voormalige allure weer terug.</p> <p>Fietsen over de Velperweg wordt weer een aangename beleving waarbij natuur, cultuur en ontwerpkracht elkaar versterken. Bovendien wordt meer ruimte geboden aan biodiversiteit en klimaatadaptatie door meer groen en beplanting aan te brengen. Zo wordt overtollig regenwater beter opgevangen en vastgehouden zonder voor overlast te zorgen voor het verkeer. De herinrichting verleidt daarbij tot meer fietsen en minder autorijden.</p> <p>Potentie Er is een brede samenwerking opgetuigd tussen afdelingen binnen de gemeente, provincie, waterschap en verschillende kennisorganisaties op het gebied van Gelderse cultuurhistorie. Het klimaatadaptief en erfgoedinclusief herinrichten van verkeerswegen is een interessante en nog weinig bekende verbinding met veel potentie voor andere Nederlandse steden. Dat maakt de leeromgeving, waarin nadrukkelijk verbinding wordt gelegd met de gemeenten binnen het Gelders Arcadië, extra relevant.</p>	<p>De gemeente Arnhem laat middels dit project zien dat erfgoed en infrastructuur heel goed samen kunnen gaan. Sterk aan dit project is dat met het inzetten van erfgoed van de landgoederen eromheen de fietsroute dusdanig aantrekkelijk gaat worden dat fietsen meer wordt gestimuleerd.</p> <p>De onveilige situatie, het gebrek aan ruimtelijke kwaliteit, en wateroverlast bij piekbelasting vragen om een integrale aanpak. In dit project komt sterk naar voren dat klimaat en erfgoed nadrukkelijk een antwoord geven op de verbetering van kwaliteit en veiligheid. Met de renaissance van de Velperweg benut Arnhem de cultuurhistorie om de tot karakterloze en gevaarlijke autobaan geworden Velperweg nieuwe allure mee te geven. Door nadrukkelijk de blik te richten op het erfgoed aan de Velperweg, wordt de oplossing gevonden voor de genoemde problematiek in het gebied.</p> <p>De stuurgroep ziet veel potentie in het erfgoedinclusief herinrichten van belangrijke verkeerswegen. De koppeling tussen verkeersveiligheid en erfgoed is nog weinig gelegd. De Velperweg is daar een prachtig voorbeeld van en daarmee tevens een aanvulling op het portfolio van de Erfgoed Deal. Daarmee is het project ook zeer interessant voor de leeromgeving. Hierin zullen met name afdelingen ruimtelijke ordening en mobiliteit van overheden bij betrokken worden. Ook de nadrukkelijke koppeling met gemeenten binnen Gelders Arcadië, waarin soortgelijke historische radialen liggen, is kansrijk.</p> <p>De ruime bijdragen vanuit gemeente, provincie, waterschap en het Rijk geven bovendien blijk van een breed gedragen proces. Omdat dit een veelvoorkomend vraagstuk is in de stedelijke ontwikkeling, is dit een goed opschaalbaar project en een voorbeeld voor het thema stedelijke groei van de Erfgoed Deal.</p> <p>BESLUIT STUURGROEP: POSITIEVE BEOORDELING – TOEKENNING € 695.000 (waarvan €574.000 decentralisatie-uitkering en €121.000 btw-compensatiefonds)</p>

STADSHAVEN
MAASSLUIS

PROJECTNAAM EN FINANCIERING	BESCHRIJVING	BEOORDELING
<p>STADSHAVEN MAASSLUIS</p> <p>STEDELIJKE GROEI & KRIMP</p> <p>Totale kosten project: € 40.000.000</p> <p>Kosten erfgoedinclusief maken: € 3.509.000</p> <p>Gevraagde rijksbijdrage (22,4%) € 787.000</p> <p>Matching: € 2.723.000</p> <p>Overheden die matchen: Gemeente Maassluis</p> <p>Overige partners: Erfgoedkwartiermakers, Center for Global Heritage (TUDelft), Lokale erfgoedorganisaties georganiseerd in Stichting Sleepboothaven Maassluis; Leefwerf De Biesbosch uit Dordrecht en Stadswerf Koningspoort uit Rotterdam Hendrick de Keyser, Stadsherstel Rotterdam en Stadsherstel Den Haag; Arbeidsmarktpartner Crossover.</p> <p>Planning: Start najaar 2021 Uitvoering 2022-eind 2023</p>	<p>Dit project in Maassluis houdt een aanpak in van elkaar versterkende elementen om krimp en leegstand in de binnenstad te voorkomen en tegelijk duurzame groei te bevorderen door de potentie van maritiem erfgoed te benutten, de beleving te versterken en historische (sleep)boten te verduurzamen.</p> <p>De binnenstad van Maassluis is een beschermd stadsgezicht, onder de rook van Rotterdam. In de binnen- en buitenhaven ligt een collectie historische sleepboten en bergingsvaartuigen en het enige Sleepvaartmuseum ter wereld bevindt zich hier. Deze erfgoedparels zijn tot op heden bij weinigen bekend, er wordt vooral op- en afgestapt. Bezoekers verblijven nauwelijks in de haven. Daarnaast kent Maassluis een te hoge uitstoot van CO2 en fijnstof.</p> <p>Samenwerking en Living Lab In het project wordt een gemeenschappelijk vaar- en publieksprogramma ontwikkeld om de samenwerking tussen de vrijwilligers van de schepen en de musea te versterken. Daarbij komt er een Living Lab dat erfgoedvrijwilligers, onderwijs (in het bijzonder de TUDelft) en bedrijfsleven verbindt. Het zorgt voor het testen en toepassen van verduurzamingstechnieken op schepen, havens en havenpanden en verbetert de energietransitie én de exploitatie van het maritieme ensemble.</p> <p>Er is een gebiedscoöperatie ‘Maritiem historisch Maassluis’ in oprichting die de samenwerking tussen schepen, musea, onderwijs en bedrijfsleven borgt, het gemeenschappelijke vaar- en publieksprogramma draagt en het Living Lab ontwikkelt.</p> <p>Verwachte opbrengsten De gemeente verwacht dankzij dit project een stevige toename van het aantal bezoekers doordat er veel meer gevaren wordt en dat bewoners hun weg naar het centrum beter weten te vinden. Bij het Living Lab ontstaan stageplaatsen, afstudeeropdrachten en onderwijsprojecten voor jongeren en het wordt een broedplaats voor startups met regionale uitstraling. Dit geeft promotiemogelijkheden.</p> <p>Het project zorgt daarbij voor 200 m2 PV-panelen in het havengebied, een innovatieve zeezoutbatterij van 20KWh in het Labpand voor de opslag van energie, en nieuwe laadpalen voor de historische schepen en elektrische fietsen in het havengebied. Via de leeromgeving wordt uitgedragen hoe (verduurzaamde) maritieme erfgoedensembles als vliegwiel functioneren voor de gebiedsontwikkeling van historische havens.</p>	<p>De gebiedsopgave in Maassluis om leegstand en krimp te lijf te gaan via een uitgekiend programma rondom maritiem erfgoed in combinatie met een op punten innovatief en duurzaam Living Lab is helder uiteengezet,. Dit biedt goede aanknopingspunten om de binnenstad de benodigde oppepper te geven. De stuurgroep meent dat een toename van het aantal bezoekers de komende jaren niet in één klap de gesignaleerde problemen oplost. Daarom is het goed dat de gemeente nadrukkelijk inzet op toename van het gebruik van de binnenstad door de eigen groeiende bevolking.</p> <p>Door de oprichting van een Gebiedscoöperatie komt een gezamenlijk vaarprogramma van de grond. Goede samenwerking was een voorwaarde voor het maritieme bedrijfsleven om mee te financieren. Ook wordt goed de samenwerking opgezet met partijen in de regio, zoals het Maritiem Museum in Rotterdam. Het maatschappelijk draagvlak is hiermee groot.</p> <p>Met het Living Lab zet de gemeente in op de broodnodige verduurzaming van de vloot sleepboten, waarbij tegelijk leegstaande panden duurzaam worden herbested. Daarbij wordt gebruik gemaakt van innovatieve technieken. De beoogde bedrijvigheid in het Living Lab en voorziene kennisdeling via de leeromgeving zorgen voor een toename van arbeidsplaatsen die ook jongeren aan wil spreken, passend bij het karakter van Maassluis. Leren en kennisdelen behoren dus tot de essentie van het project.</p> <p>Het project kan een belangrijke impuls geven aan de binnenstad van Maassluis en aan de waardering van de maritieme geschiedenis van de Rijnmond. Het project is opschaalbaar voor Nederlandse steden met een historische binnenhaven. De voorbeeldwerking van het project is groot: tientallen gemeenten kunnen hiervan leren hoe ze hun eigen maritiem erfgoed in kunnen zetten voor de revitalisering van een historische binnenstad in combinatie met innovatieve verduurzamingsmaatregelen.</p> <p>BESLUIT STUURGROEP: POSITIEVE BEOORDELING – TOEKENNING € 787.000 (waarvan € 650.000 decentralisatie-uitkering en € 137.000 btw-compensatiefonds)</p>

DU MOMENT DES MONUMENTS

PROJECTNAAM EN FINANCIERING	BESCHRIJVING	BEOORDELING
<p style="text-align: center;">DU MOMENT DES MONUMENTS</p> <p style="text-align: center;">DUURZAAMHEID</p> <p>Totale kosten project: € 988.000</p> <p>Kosten erfgoedinclusief maken: € 988.000</p> <p>Gevraagde rijksbijdrage (38,9%): € 384.000</p> <p>Matching: € 423.000</p> <p>Overheden die matchen: Gemeente Stichtse Vecht</p> <p>Overige partners:: MooiSticht Monumentenwacht Utrecht</p> <p>Planning: Start: okt 2021 Uitvoering dec 2021 t/m 2024 Nazorg vanaf 2024</p>	<p>DU MOment des Monuments ontwikkelt de gemeente Stichtse Vecht samen met MooiSticht een stappenplan voor verduurzaming van (woonhuis)monumenten. Het plan is erop gericht om eigenaren van begin tot eind te begeleiden bij het verduurzamen van hun monument. Via enkele pilots wordt het stappenplan in de praktijk getest. Na uitvoering vindt vijf jaar monitoring van de resultaten plaats.</p> <p>Het project DU MOment des Monuments is in de derde ronde aangehouden. Nu heeft aanvrager, gemeente Stichtse Vecht, het opnieuw ingediend, rekening houdend met de aanbevelingen van toen.</p> <p>Bredere opgave: lastig voor monumenteigenaren Over bredere opgave om monumenten te verduurzamen - en daarmee een bijdrage te leveren aan CO2-uitstoot - zijn afspraken gemaakt in de Routekaart Verduurzaming Monumenten. Er zijn voor alle woningen ingrijpende veranderingen in de energievoorziening en energiebesparende maatregelen voor woningen nodig. Met name voor monumenteigenaren is het lastig om precies te achterhalen wat kan, mag en moet, laat staan dat de vergunningverlening soepel verloopt. Als zij bij hun gemeente om informatie vragen, lopen ze regelmatig tegen uiteenlopende adviezen aan, gegeven door verschillende afdelingen.</p> <p>Ondersteuning met een A tot Z-stappenplan De gemeente Stichtse Vecht herkent dit probleem en wil eigenaren ondersteunen met een A tot Z-stappenplan voor het verduurzamen van (woonhuis)monumenten. Het plan volgt deze stappen: Bewust maken – Informeren – Faciliteren- Uitvoeren – Nazorg/Monitoring. Zo ontstaat een betaalbaar en bruikbaar Duurzaam Monumenten advies (DuMo-advies) voor eigenaren, waarmee kosten gereduceerd worden.</p> <p>Kennisvermeerdering Binnen het project vindt kennisvermeerdering plaats via opleidingen aan het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen en de Hogeschool Utrecht. De gemeente en de partners willen het model delen met andere gemeenten in het land via de leeromgeving en bestaande gremia als regionale energieloketten en de landelijke steunpuntennetwerken. Monumentenwacht Utrecht en MooiSticht werken mee.</p> <p>Voorbeeldprojecten in pilots als leermodel Via drie tot vijf pilots, verspreid door de gemeente, worden eigenaren gestimuleerd om hun pand te verduurzamen via grote én kleinschalige maatregelen, waarbij ze actief begeleid en geïnspireerd worden. Het stappenplan heeft daarbij een aanjaagfunctie. De pilots zijn voorbeeldprojecten die uiteindelijk zorgen voor concreet verduurzaamde monumenten. Van de eigenaren wordt een eigen bijdrage verwacht ter grootte van ongeveer 15.000 euro. Hiervoor kunnen andere subsidies worden ingezet.</p>	<p>De noodzaak voor monumenteneigenaren om eenduidig en efficiënt te worden geadviseerd bij hun verduurzamingsopgave is groot. Door tegenstrijdige en/of stroperige procedures wordt veel energie verspild. Dit initiatief van de gemeente Stichtse Vecht komt derhalve als geroepen.</p> <p>Het te ontwikkelen model kent logische onderdelen. De essentie zit vooral in de integrale aanpak: niet de eigenaar van het kastje naar de muur sturen binnen de gemeente, maar meenemen in het proces. Door dit te doen aan de hand van concrete pilots, wordt het stappenplan direct in de praktijk getoetst en is het mogelijk om bij te sturen. Eigenaar en gemeente doorlopen samen alle stappen. Die lijken voor de hand te liggen, maar gezien de problemen die eigenaren in de praktijk ervaren nog geen gemeengoed.</p> <p>Aan de leeromgeving is uitgebreid aandacht besteed. Doel van de gemeente is om het stappenplan als voorbeeld breed te delen in het land. De stuurgroep hecht er aan dat dit stappenplan en de andere op te leveren producten als ‘open source’ beschikbaar zijn voor alle partijen in het veld. Inzet van het netwerk van steunpunten zoals voorgesteld wordt is goed. Ten aanzien van de leeromgeving heeft de gemeente ook contacten gelegd met opleidingen aan de Hogeschool Utrecht en het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen (NCE). Die hebben aangegeven met studenten aan de slag te gaan in en rond dit project.</p> <p>In de beoordeling van de derde ronde kwam naar voren dat de stuurgroep niet overtuigd was dat de gevraagde eigen bijdrage van eigenaren tot stand zou komen. De gemeente Stichtse Vecht heeft dit ondervangen door nu al eigenaren te benaderen en met hen een intentieovereenkomst te sluiten. Uit deze overeenkomst blijkt dat eigenaren volop bereid zijn mee te werken en te investeren.</p> <p>Tenslotte spreekt de stuurgroep zijn waardering uit voor het feit dat de Monumentenwacht gedurende 5 jaar de uitgevoerde pilots zal blijven monitoren. Op deze manier kunnen de resultaten over een langere periode worden gevolgd.</p> <p>Met veel plezier voegen we dit project toe aan het portfolio van de Erfgoed Deal.</p> <div style="text-align: center; background-color: #e0f0e0; padding: 10px;"> <p>BESLUIT STUURGROEP: POSITIEVE BEOORDELING – TOEKENNING €384.000 (waarvan € 317.000 decentralisatie-uitkering en € 67.000 btw-compensatiefonds)</p> </div>

NAGELE

PROJECTNAAM EN FINANCIERING	BESCHRIJVING	BEOORDELING
<p>STIJLICOON NAGELE</p> <p>STEDELIJKE GROEI & KRIMP</p> <p>Totale kosten project: € 1.844.000</p> <p>Kosten erfgoedinclusief maken: € 1.196.000</p> <p>Gevraagde rijksbijdrage (42,5%): € 508.000</p> <p>Matching: € 687.000</p> <p>Overheden die matchen: Gemeente Noordoostpolder Provincie Flevoland</p> <p>Overige partners: Dorpsbelang Nagele (bewoners) MFC 't Rietveld Energiek Nagele Museum Nagele Vereniging Hendrick de Keyser Woningcoöperatie Mercatus Het Cultuurbedrijf Noordoostpolder Provincie Flevoland en Visit Flevoland.</p> <p>Planning: Begin 2022</p>	<p>In dit project worden de bijzondere erfgoedwaarden van Nagele het uitgangspunt. De gemeente Noordoostpolder en partners maken deze de komende jaren beter beleefbaar door het verbeteren van de zichtbaarheid en het bewustzijn, door het leggen van verbindingen tussen verschillende erfgoedlocaties en partijen, door productontwikkeling en door marketing. Het doel is om op deze manier de leefbaarheid in Nagele een positieve impuls te geven.</p> <p>Nagele is wereldwijd bekend als staaltje van architectonisch en sociaal-maatschappelijk experiment uit de tijd van de wederopbouw. Bij de kenners dan, want op dit moment is het bijzondere ontwerp, de structuur en de historie van Nagele voor een toevallige bezoeker of bewoner niet tot nauwelijks beleefbaar. Vergrijzing, leegstand, een laag voorzieningenniveau en achterstallig onderhoud zijn zaken die Nagele met dit project gaat aanpakken.</p> <p>Krimpverschijnselen Nagele is een levendig dorp met een kerngroep van actieve bewoners, maar wel met de problematiek van een krimpdorp en niet goed beleefbare erfgoedwaarden. De krimpverschijnselen hebben op allerlei aspecten van het dagelijks leven effect. In het meest sombere perspectief zullen voorzieningen zoals winkels en scholen verder verschromelen.</p> <p>Bewustwording, zichtbaarheid en beleefbaarheid Het doel van het project is bewoners en bezoekers bewust te laten worden van de specifieke historie, de bijzondere architectuur, en de samenhang met plekken als Urk, Schokland (UNESCO Werelderfgoed), Schokkerhaven en van het verhaal van de pionierende mens in het 'nieuwe land'.</p> <p>Concreet gaat dit bereikt worden door een betere infrastructuur, zoals een fietsverbinding tussen Nagele en Schokland. Ook komt er een uitkijktoren in Nagele die uitzicht geeft over de iconische plattedakenstructuur, en die ook Schokland in beeld brengt. Het bestaande museum wordt gemoderniseerd gericht op de aansluiting met omringende erfgoedorganisaties die het verhaal van de iconen van Flevoland vertellen. In het multifunctionele centrum MFC Rietveld komt horeca, een voorziening die tot op heden ontbreekt. Tot slot komt er nieuw en eenduidig straatmeubilair met informatievoorzieningen over de identiteit van Nagele.</p>	<p>Na het aanhouden van dit project in de derde ronde heeft de gemeente Noordoostpolder geïnvesteerd in een verbeterde aanvraag voor dit bijzondere dorp Nagele. Hierbij is sterk ingezet op de lokale betrokkenheid van de bewoners en vrijwilligers. Door het faciliteren van gesprekken met een externe procesmanager is een aanvraag tot stand gekomen waar veel draagvlak voor is.</p> <p>De stuurgroep ziet kansen voor samenwerking tussen de verschillende musea in de regio. Ook de uitkijktoren, om zowel Nagele als Schokland vanuit landschappelijke context te ervaren is een goede aanvulling. De verbindingen tussen Stijlcoon Nagele en omliggende erfgoedlocaties zijn gericht op het creëren van een langer en aantrekkelijker verblijf in het gebied. Een impuls in de horeca in het gebied is hard nodig, evenals de samenwerking tussen de verschillende cultuurinstellingen in het gebied. De aanpak is gebiedsgericht.</p> <p>Het gebied is kleinschalig met weinig inwoners maar met een enorm potentieel. Met dit voorstel is het Nagele gelukt om binnen deze kleine gemeenschap een grote groep ondernemers en vrijwilligers te vinden die, onder regie van een procesmanager, met elkaar aan de slag gaan voor een leefbaar Nagele. Het maatschappelijk draagvlak is groot.</p> <p>De gemeente financiert vanuit de Erfgoed Deal-middelen onder meer de aansturing van de projecten, door het aanstellen van deze procesmanager. Uitvoering wordt grotendeels door de inwoners en de vrijwilligers van de musea gedaan. De stuurgroep stelde deze voorwaarde om te zorgen voor vertrouwen in de continuering van het proces.</p> <p>In het kader van de leeromgeving organiseert de gemeente excursies in Nagele en werkateliers over erfgoed en omgevingsvisie. De doelgroepen zijn naast bewoners, studenten en gemeenten, vooral RO-adviseurs, adviesbureaus en inhoudelijk specialisten buiten het erfgoedgebied. Met veel plezier voegen we dit project toe aan het portfolio van de Erfgoed Deal.</p> <p>BESLUIT STUURGROEP: POSITIEVE BEOORDELING – TOEKENNING € 508.000 (waarvan € 472.000 decentralisatie-uitkering en € 36.000 btw-compensatiefonds)</p>

PROEFTUIN OPGEWEKT

PROJECTNAAM EN FINANCIERING	BESCHRIJVING	BEOORDELING
<p>PROEFTUIN OPGEWEKT</p> <p>DUURZAAMHEID</p> <p>Totale kosten project: € 860.000</p> <p>Kosten erfgoedinclusief maken: € 860.000</p> <p>Gevraagde rijksbijdrage (43,8%): € 376.000</p> <p>Matching: € 387.000</p> <p>Overheden die matchen: Provincie Overijssel</p> <p>Overige partners:: Gemeente Enschede Gemeente Ommen Gemeente Dalfsen Oversticht OPG: Overijsselse Particuliere Buitenplaatsen, via welke de deelnemende landgoederen worden geselecteerd</p> <p>Planning: Start eind 2021 Uitvoering proeftuinen: 2022-2023</p>	<p>In het project Proeftuin Opgewekt wil het Oversticht in samenwerking met het Overijssels Particulier Grondbezit landgoederen in de provincie een eigen plek geven in de energietransitie en deze niet ontzien.</p> <p>Landgoederen beslaan ruim tien procent van het oppervlak van de provincie en moeten hun steentje bijdragen, zo stelt het project. Van oudsher zijn het plekken die zich hebben aangepast aan de tijdgeest, mede doordat verdienmodellen zich moesten aanpassen. Het project laat zien dat de inzet van erfgoed een instrument kan zijn voor vernieuwende aanpakken en dat het als inspiratie kan dienen voor het zoeken naar oplossingen voor opgaven op gebied van energie en klimaat.</p> <p>Twee landgoederenzones Concreet worden op twee landgoederenzones proeftuinen ingericht. Dit houdt in dat via overleg en afstemming aan zogenaamde klimaat- en energietafels de energietransitie en klimaatadaptatie met elkaar in samenhang worden onderzocht en daarop maatregelen worden ontworpen die in de praktijk worden uitgevoerd. Er wordt hierbij bewust gekeken naar oplossingen voor de bredere landgoederenzone, in plaats van binnen de grenzen van één landgoed. Op basis van de opgaven in de zone, de verschillende stakeholders en gebiedsgerichte kenmerken, werkt men gelaagd toe naar samenhangende maatregelen om de zone klimaatbestendig en energievoorzienend c.q. -leverend te maken.</p> <p>Verdienmodellen en bijdrage aan de RES Op deze manier ontstaat de mogelijkheid om nieuwe verdienmodellen voor landgoederen in de praktijk te testen. Het resultaat van de proeftuinen is daarnaast ook een concreet 'bod' richting de Overijsselse RES (Regionale Energiestrategie) over hoe landgoederen(zones) - en breder het erfgoed - hun steentje kunnen bijdragen. Zo'n bod kan vervolgens vertaald worden naar de overige RES'sen.</p> <p>Leeromgeving De proeftuinen vormen samen een leeromgeving waarin via uitwisseling met elkaar en hun onmiddellijke omgeving een bredere schil van Overijsselse landgoederen actief deel kan nemen aan de transitie van het eigen landgoed. Daarbuiten richt het project zich op andere provincies en erfgoedpartijen.</p>	<p>Met Proeftuin Opgewekt lopen de initiatiefnemers niet weg voor de verantwoordelijkheid die landgoederen hebben om hun steentje bij te dragen aan de energietransitie en klimaatadaptatie. De snelle reflex is vaak dat op dergelijke eeuwenoude plekken niets mag veranderen, maar dat is niet houdbaar.</p> <p>Tegelijk plaatst de stuurgroep ook enkele kritische kanttekeningen. De stuurgroep begrijpt dat het te ontwikkelen 'bod' richting de RES, dat in de proeftuinen ontwikkeld moet worden, niet zal leiden tot het oplossen van de gaten in de twee RES'sen, maar de proeftuinen moeten wel aantonen dat landgoederen serieus mee willen doen en hun steentje kunnen bijdragen. Dit bod moet dus verder gaan dan algemene oproepen als 'rekening houden met erfgoed ter plekke' en duidelijke handvatten bieden voor wat en hoe.</p> <p>Ook is het van belang dat de uitkomsten van de proeftuinen geen zaken zijn die al vaker zijn gedaan. Zo is het leggen van zonnepanelen op daken weinig innovatief en heeft de stuurgroep meer interesse in ingepaste zonneweides of windmolen(s), of innovatieve technieken zoals aquathermie (TEO) in combinatie met waterretentie. Sowieso is de stuurgroep meer op zoek naar energie-inpassende maatregelen dan naar klimaatadaptieve, waarvoor het project van SKBL in de Erfgoed Deal meedoet.</p> <p>De beoogde uitwerking in concrete maatregelen biedt potentie en de voorbeeldwerking naar de overige RES'sen in ons land kan hiermee groot zijn. Op basis van de indiening is het de stuurgroep niet duidelijk of de RES'sen daadwerkelijk aangesloten zijn. Het lijkt nu vooral te blijven steken in een weliswaar geïnteresseerde, maar ook afwachtende houding.</p> <p>Op het moment van indiening was de matching van de gelden door de provincie Overijssel en twee van de drie deelnemende gemeenten nog niet op orde. Tegelijk is het programmabureau Erfgoed Deal benaderd door een mogelijk nieuw initiatief uit de regio waar ook landgoederen een rol in willen spelen bij de uitwerking van RES'sen. De stuurgroep stelt derhalve dat het voor dit moment verstandig is om de aanvraag van Proeftuin Opgewekt aan te houden, te zorgen voor het in orde maken van de matching en parallel daaraan gesprekken met het andere initiatief op te starten. Het programmabureau zal hierin faciliteren en begeleiden waar nodig.</p> <p>BESLUIT STUURGROEP: VOOR VERBETERING</p>

**DE PEEL-
KANALEN**

PROJECTNAAM EN FINANCIERING	BESCHRIJVING	BEOORDELING
<p>DE PEELKANALEN</p> <p>KLIMAAT</p> <p>Totale kosten project: € 9.172.000</p> <p>Kosten erfgoedinclusief maken: € 1.367.000</p> <p>Gevraagde rijksbijdrage (55,9%) € 764.000</p> <p>Matching: € 603.000 totaal € 593.000 Waterschap Aa en Maas € 10.000 gemeente Deurne</p> <p>Overige partners:: Waterschap Limburg Staatsbosbeheer Gemeente Horst aan de Maas Werkgroep Behoud de Peel IVN Asten-Someren</p> <p>Planning: Start Najaar 2021 Uitvoering: 2022-2024</p>	<p>De Peel staat aan de vooravond van een ingrijpende opgave om de disbalans tussen landbouw, natuur en leefomgeving op te heffen. Het waterschap Aa en Maas pakt deze opgave erfgoedinclusief aan door een aantal historische ontginningskanalen te verdiepen voor een betere aanvoer van water naar het gebied, zodat het grondwaterpeil in het hoogveengebied op hoogte blijft. Het waterschap wil de Erfgoed Deal gebruiken om een aantal ‘koppelkansen’ te verzilveren.</p> <p>Daarbij gaat het om het herstellen van de historische jaagpaden aan het Kanaal van Deurne en de Helenavaart, inclusief aanleg van een tweetal bruggen over deze vaart. Daarnaast worden vier wiekaansluitingen (historische zijkanalen in drietandvorm) hersteld, wat bijdraagt aan preventie en bestrijding van natuurbranden in de kwetsbare Deurnsche Peel. Een van de meest urgente opgaven is om verdroging van de Peelvenen - bijzonder Natura 2000-gebied - tegen te gaan.</p> <p>Beleving van het ontginningslandschap Verder zal op twee plekken de historische kadestructuur worden gereconstrueerd: bij de laad- en loskade van de oude turfstrooiselfabriek ‘De Halte’ en bij de draaikom in de dorpskern van Helenaveen. Tot slot zullen op zes plaatsen langs het Kanaal van Deurne en de Helenavaart zogenaamde zichtvensters gerealiseerd worden waar het ontginningslandschap goed te beleven is. Hier worden informatieborden geplaatst over de renovatie van de Peelkanalen en de cultuurhistorische waarden van de kanalen. Door het project worden de kanalen in ere hersteld en krijgen ze weer de uitstraling als toen ze ten dienste stonden van de turfwinning. Dit maakt het gebied een stuk aantrekkelijker voor bewoners en toerisme.</p> <p>Leeromgeving De leeromgeving richt zich op de regionale voorbeeldwerking van dit project voor gebiedsprocessen zoals NOVI-gebied De Peel, Programma Vitale Peel en de oprichting van het Peelvenen Nationaal Park. Ander element is de provincieoverschrijdende samenwerking tussen Noord-Brabant en Limburg op verschillende bestuurslagen (waterschappen, provincies en gemeenten).</p>	<p>Waterschap Aa en Maas wil om verdroging van de Peelvenen tegen te gaan de watertoevoer er naar toe verbeteren door slim gebruik te maken van bestaande ontginningskanalen uit de 19de eeuw en de jaren 1930. Daarmee worden erfgoedstructuren ingezet als onderdeel van de oplossing. Zo draagt het project bij aan de doelstellingen van de Erfgoed Deal door verder te kijken dan alleen de wateropgave.</p> <p>In de Peel staat veel te gebeuren en de regio moet op zoek naar nieuwe economische dragers, omdat de landbouw de komende jaren naar verwachting een stap terug zal doen. Toerisme en recreatie richting de natuurgebieden in de Peel en een aantrekkelijk vestigingsklimaat kunnen hier aan bijdragen. Herstel van jaagpaden, bruggen, kades en wiekaansluitingen maakt de samenhang tussen de kanalen weer zichtbaar. Het landschap wordt ‘leesbaar’ voor bezoekers. Er ontstaan nieuwe recreatieve routes door het gebied.</p> <p>Renovatie van de Peelkanalen vormt zo de ruggengraat van deze gebiedsontwikkeling. Hiermee laat het Waterschap zien zich bewust te zijn van haar maatschappelijke rol en meer te willen doen dan strikt noodzakelijk.</p> <p>De rol van de gemeente Deurne lijkt volgend en minder ambitieus. De gemeente heeft een eigen erfgoedvisie, maar in de uitwerking komt dit niet naar voren. In de ogen van de stuurgroep zou de regierol van de gemeente om het erfgoed te verbinden aan meerdere maatschappelijke opgaven en andere maatschappelijke kansen groter kunnen zijn. De stuurgroep mist voorts een onderbouwing vanuit welke visie op het erfgoed de jaagpaden, kaden en wiekaansluitingen worden gerenoveerd. Hierin past een actieve rol van de gemeente. De matchingsbijdrage van de gemeente geeft ook geen blijk van deze actieve rol en is aanzienlijk minder dan het bedrag van het waterschap. Dit is niet in lijn met de uitgangspunten van de Erfgoed Deal.</p> <p>Inhoudelijk ziet de stuurgroep potentie en investeringsbereidheid bij stakeholders, maar de projectonderdelen zijn onvoldoende met elkaar verbonden. Vanuit de leeromgeving kan meer worden ingezet op de verbinding tussen de wateropgave en maatschappelijke opgaven via erfgoed. Met een actievere rol van de gemeente en een daarbij passende matching zou dit project kunnen uitgroeien tot een interessante aanvulling op het portfolio van de Erfgoed Deal. Op dit moment kiest de stuurgroep voor de status ‘voor verbetering’.</p> <p>BESLUIT STUURGROEP: VOOR VERBETERING</p>

STOOMTRAM
ETALAGE
HOORN

PROJECTNAAM EN FINANCIERING	BESCHRIJVING	BEOORDELING
<p>STOOMTRAMETALAGE HOORN</p> <p>STEDELIJKE GROEI & KRIMP</p> <p>Totale kosten project: € 2.201.000</p> <p>Kosten erfgoedinclusief maken: € 1.580.000</p> <p>Gevraagde rijksbijdrage (47,5%): € 750.000</p> <p>Matching: € 829.000</p> <p>Overheden die matchen: Gemeente Hoorn</p> <p>Overige partners: NS Stations, Pro Rail en Provincie Noord-Holland, Museumstoomtram</p> <p>Planning: Start voorjaar 2022 Uitvoering: 2023-2025</p>	<p>De grootschalige gebiedsontwikkeling ‘Poort van Hoorn’ wordt met dit project erfgoedinclusief gemaakt door het erfgoed van de Museumstoomtram Hoorn- Medemblik te presenteren in een ‘Stoomtrametalage’, een transparante constructie van 350 meter lang waarin meerdere klassieke stoomtrams worden geëtaleerd.</p> <p>Op dit moment is het stationsgebied van Hoorn een veelal onbenut en onaantrekkelijk gebied om te verblijven. De ‘Poort van Hoorn’ verandert het stationsgebied de komende jaren in een levendig woon-werkmilieu met een nieuw mobiliteitsknooppunt. De gemeente Hoorn werkt samen met partners NS Stations, ProRail en de Provincie Noord-Holland aan de realisatie van dit nieuwe entreegebied en visitekaartje van de stad.</p> <p>Eyecatcher De stoomtrams die straks in de Stoomtrametalage komen te staan, zijn op dit moment niet zichtbaar voor publiek opgeslagen in dichte loodsen op het spoorwegemplacement. De etalage zorgt ervoor dat het culturele erfgoed (als toeristische trekker) van Hoorn straks voor alle reizigers, bezoekers en bewoners te beleven is. Het mobiele erfgoed wordt hiermee een van de eyecatchers van het gebied en een belangrijke identiteitsdrager.</p> <p>Wandelpromenade Langs de etalage wordt daarbij een wandelpromenade aangelegd die leidt naar het station. De etalage zorgt hiermee tegelijk voor een betere en levendiger verbinding tussen de Noordzijde (uitbreidingsgebied) en de Zuidzijde van het station.</p> <p>Nieuwe entree Erfgoed krijgt ook een plek op de voetgangerstraverse, de nieuwe entree tot het station. Informatieborden en andere attributen gaan het verhaal vertellen over de Museumstoomtram en de historie van Hoorn. Het nieuwe straatmeubilair wordt afgestemd op de industriële uitstraling van het historische spoorwegemplacement, om de verbinding tussen oud en nieuw te versterken.</p> <p>Leeromgeving In de leeromgeving wordt kennis gedeeld over hoe (mobiel) erfgoed de kwaliteit van stationsgebieden kan verhogen, zowel in het ontwerp van de openbare ruimte als bij de programmering en beleving van een gebied. Voor kennisdeling wordt samengewerkt met NS en ProRail en met Platform31.</p>	<p>Het project ‘Poort van Hoorn’ is een ambitieuze gebiedsontwikkeling geïnitieerd door de gemeente Hoorn. Het hele stationsgebied gaat op de schop en dat moet leiden tot een hoogwaardig verblijfsgebied. De stedelijke transformatieopgave past binnen de kaders van de Erfgoed Deal.</p> <p>Binnen de afbakening van de Erfgoed Deal ligt de focus op het mobiele erfgoed van de Museumstoomtram. Met de ‘Etalage’ wordt erfgoed ingezet om de openbare ruimte aantrekkelijk en herkenbaar in te richten en de verschillende reizigersstromen te verbinden. Dit is een mooie oplossing want een uitvoering met dichte loodsen langs de promenade is verre van ideaal. Met de ‘Stoomtrametalage’ investeert de gemeente Hoorn niet alleen in een mooier vormgegeven openbare ruimte en goede verbindingen, maar ook in de instandhouding van belangrijk cultureel erfgoed van de stad. De stuurgroep waardeert deze kwaliteiten van het plan.</p> <p>Hoewel de focus op de noordkant en het verleden van de Museumstoomtram begrijpelijk is, daar is immers de ruimte voor de OV-hub, ziet de stuurgroep wel een groot minpunt: het historische stationsgebouw uit 1883 lijkt een ondergeschikte rol in de transformatieopgave te krijgen. In de ogen van de stuurgroep zou dit gebouw het uitgangspunt moeten zijn, ook voor de ontwikkelingen aan de noordkant. Het oude stationsgebouw is juist onderdeel van de eigen spoorgeschiedenis van Hoorn. Het is een gemiste kans, waardoor onvoldoende verbinding wordt gemaakt tussen het erfgoed van de stoomtram aan de noordkant en het spoor-erfgoed aan de zuidkant. Zelfs binnen de beperkte reikwijdte van het Erfgoed Deal-project zou deze relatie niet mogen ontbreken.</p> <p>De stuurgroep ziet genoeg kwaliteiten in het projectplan, zoals een interessante en goed uitgewerkte leeromgeving, maar adviseert de gemeente Hoorn om in haar aanvraag de identiteit van het oude stationsgebouw te versterken en te verbinden met de ontwikkeling aan zowel de noord- als zuidkant van het nieuwe stationsgebied. Het advies is om tot een afspraak te komen tussen de eigenaar van het monument, de indieners (gemeente) en het programmabureau om ook de herbestemming van het oude stationsgebouw in de aanvraag mee te nemen. Daarmee wordt wellicht eveneens de twijfel weggenomen of de etalage voor de stoomtram alleen voldoende is voor een erfgoedinclusieve gebiedsontwikkeling van het station en omgeving.</p> <p>BESLUIT STUURGROEP: VOOR VERBETERING</p>

ARGUMENTATIE EN MOTIVATIE

Bij het opstellen van dit uitvoeringsprogramma hanteren wij een portfoliobenadering waarbij de bijdrage van het gehele uitvoeringsprogramma aan de doelen en ambities boven de individuele bijdrage van de projecten gaat. Ook is gekeken naar de gehele looptijd van de Erfgoed Deal, door net als bij elke ronde de vraag te stellen wat voor soort projecten nog ontbreekt. Zo wordt maximaal bijgedragen aan de doelen en ambities van de Erfgoed Deal.

Hieronder neemt de stuurgroep u mee in de argumenten en motivatie om te komen tot dit uitvoeringsprogramma. Hierbij wordt gelet op opschaalbaarheid, leeromgeving, erfgoedinclusiviteit, innovatie, matching en de eerdere projecten uit het portfolio. Per thema wordt beschreven hoe de afweging is gemaakt.

Thema klimaatadaptatie

In het vorige uitvoeringsprogramma zijn twee grote klimaatprojecten aan het portfolio toegevoegd (Beken en Bleken van Losser en Klimaatadaptatie Polder Nijbroek), vanwege de kwaliteit en voorbeeldwerking van beide. De stuurgroep heeft toen ook aangegeven dat Klimaatadaptatie-projecten deze ronde een lagere prioriteit krijgen ten opzichte van projecten die gaan over Duurzaamheid en Energietransitie en Stedelijke Groei en Krimp maar dat goede projecten altijd een plek kunnen krijgen in het portfolio. Los van deze prioritering van thema's binnen de Erfgoed Deal-portfolio oordeelde de stuurgroep dat er één ingediend projecten op enkele belangrijke punten verbeterd kan worden.

Het project **De Peelkanalen** is een goed voorbeeld van hoe landschappelijke erfgoedstructuren (historische ontginningskanalen) ingezet kunnen worden om verdroging van een kwetsbaar natuurgebied tegen te gaan. De initiatiefnemers van het project kunnen nog een verbetering doorvoeren als het gaat om een proactieve rol van de gemeente om te zorgen dat bezoekers naar het gebied komen. Hierin mist visie. Het Waterschap investeert flink in het erfgoed, maar met wat er vervolgens mee gebeurt ontbreekt een goed doordacht plan. Verder ziet de stuurgroep dat er bijna geen matching is van de gemeente, wat zich vertaalt in gebrek aan regie om de 'koppelkansen' ook echt goed te benutten. Wel de complimenten aan het Waterschap dat zij in hoofdzaak een indiening bij de Erfgoed Deal dragen.

Het tweede project op dit thema is door de stuurgroep afgewezen omdat het onvoldoende aansluit bij de ambities van het programma.

Thema energietransitie & duurzaamheid

Het programmabureau heeft de afgelopen ronde extra inzet gepleegd op dit thema. Dat heeft erin geresulteerd dat er drie projecten zijn ingediend. Twee projecten, '**Kademuren Amsterdam**' en '**DU MOment des Monuments**' worden aan het portfolio toegevoegd. DU MOment des Monuments is een project dat in de eerste, derde en vierde ronde voorbij is gekomen tijdens de pitches en is nu voor de tweede keer sterk verbeterd ingediend. De twee andere projecten zijn nieuw.

Kademuren Amsterdam heeft een heel innovatief karakter, doordat het de grote herstelopgave van de kademuren in de stad koppelt aan het - waar mogelijk - verduurzamen van monumentenpanden via een collectief systeem, zonder dat deze van ontsierende zonnepanelen hoeven te worden voorzien. Dit biedt veel potentie voor de rest van de stad en opschaling naar andere historische binnensteden met grachten en vestingsteden. De leeromgeving is sterk uitgewerkt.

DU MOment des Monuments was in de basis een goed project, maar werd aangehouden om enkele zaken te verbeteren. Ten opzichte van de vorige indiening zijn alle aanwijzingen die het programmabureau en de stuurgroep mee hebben gegeven goed opgevolgd. Sterk punt in de aanvraag vormt het feit dat gedurende vijf jaar monitoring van de uitgevoerde ingrepen door de monumentenwacht plaatsvindt om hiervan te leren. Het project is opschaalbaar en de leeromgeving is goed uitgewerkt.

Proeftuin Opgewekt is in de kerngedachte een interessant project, maar is nu nog niet concreet genoeg over welke werkzaamheden daadwerkelijk worden uitgevoerd binnen de landgoederen. Het gesprek voeren om te zoeken naar oplossingen in de zogenoemde proeftuinen is op zich belangrijk, maar het is niet voldoende om een sterke indiening te vormen voor de Erfgoed Deal. Daarnaast vinden we geschetste proces nog te ondoorgankelijk om tot een positieve beoordeling over te gaan. Het plan heeft wel potentie vanwege het bod naar de RES. Het wordt mede aangehouden omdat het programmabureau al in gesprek

is met een vergelijkbaar initiatief in Noord-Veluwe, waar mee samengewerkt zou kunnen worden.

Thema stedelijke groei & krimp

De afgelopen periode is er ook extra inzet geweest op het thema Stedelijke Groei en Krimp, met name door voor één dag in de week een netwerker stedelijk aan het programmabureau toe te voegen. Vanuit de portfoliogedachte was er met name behoefte aan grootstedelijke projecten. Uiteindelijk heeft dat geresulteerd in zes ingediende projecten waarvan er drie zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Het project **Stijlicoon Nagele** is voor de tweede keer ingediend. De overige stedelijke projecten zijn nieuw, waarvan de projecten **Velperweg Arnhem** en **Stadshaven Maassluis** ook aan het portfolio worden toegevoegd.

Met **Stijlicoon Nagele** wordt het iconische dorp van *Het Nieuwe bouwen* aantrekkelijker voor toeristen en de leefbaarheid van het dorp versterkt. Het project heeft een grote sprong gemaakt ten opzichte van de vorige aanvraag. Door een procesbegeleider zijn alle partijen aan tafel gezet en is er een gezamenlijk gedragen plan gekomen. Samenwerking tussen musea wordt opgezet, horeca krijgt een plek en er komt een uitkijktoren die een goed beeld geeft over het architectonische plattedakendorp, de groeninrichting en het uitgestrekte

polderlandschap. Het project is maatschappelijk relevant, gebiedsgericht en een voorbeeld van omgaan met krimp en kansen voor toerisme.

Met de renaissance van de **Velperweg** laat Arnhem zien dat erfgoed een grote meerwaarde kan hebben voor mobiliteitsvraagstukken. Door de Velperweg nadrukkelijk te verbinden met het aangrenzende erfgoed, wordt van een onveilige en onaantrekkelijke autoweg een klimaatadaptieve en cultuurhistorisch aantrekkelijke route van en naar het centrum van Arnhem gemaakt. De koppeling mobiliteit met erfgoed is innovatief en vernieuwend en heeft een grote voorbeeldwerking met het oog op de mobiliteitstransitie in de Nederlandse steden.

Het project **Stadshaven Maassluis** is het eerste project binnen de Erfgoed Deal waar varend erfgoed leidend is. Maassluis versterkt en verduurzaamt zijn maritiem erfgoed en zet het op een krachtige manier in voor de toekomst van de binnenstad, die te kampen heeft met krimp en leegstand. Met name de hoeveelheid vrijwilligers en ondernemers die zich samen inzetten voor een gemeenschappelijk vaar- en publieksprogramma, de gedegen projectorganisatie en de enorme ambitie van de gemeente, maken dit tot een voorbeeld Erfgoed Deal-project wat het programmabureau graag in de etalage zet.

In Hoorn ligt een uitbreidingsopgave voor het stationsgebied. In het project **Stoomtramelage Hoorn** wordt de oriëntatie verlegd van de zuid- naar de noordkant van het station. De stoomtrams worden getoond in een etalage, wat het vernieuwde noordelijke stationsgebied uitnodigender maakt. Dit geeft samen met de grote aantallen bezoekers van de Museumstoomtram grote kansen voor Hoorn. Een goede herbestemming van het rijksmonumentale stationsgebouw is niet in de plannen meegenomen. Gezien de kwaliteit van het gehele plan wordt dit gezien als een gemiste kans en wordt ruimte gezien voor verbetering. Het programmabureau gaat graag in gesprek met de gemeente en de eigenaar van het stationsgebouw.

De overige twee projecten zijn door de stuurgroep afgewezen omdat ze onvoldoende aansluiten bij de ambities van het programma.

Thema's kennis & dialoog en omgevingsvisie

Voor de ondersteunende lijnen zijn deze ronde geen projecten ingediend.

CONCLUSIE & HOE VERDER?

Algemeen

Deze ronde zijn vijf projecten toegevoegd aan het portfolio van de Erfgoed Deal. Het zijn bijzondere projecten die bijdragen aan de doelstelling van het programma om erfgoed en ruimtelijke transitie aan elkaar te verbinden. Wat deze ronde opvalt, is dat van de elf aanmeldingen er tien aanvragen vanuit gemeenten zijn gekomen. Dit in tegenstelling tot eerdere rondes waar provincies de boventoon voerden. De stuurgroep is verheugd dat er deze ronde diverse goede stedelijke projecten zijn ingediend, zoals het project in Maassluis waar varend erfgoed ingezet wordt voor een aantrekkelijke leefomgeving.

In dit uitvoeringsprogramma staan geen projecten binnen het thema Klimaatadaptatie. In de eerste drie uitvoeringsprogramma's is in totaal ruim € 10 miljoen uitgekeerd, waarvan de helft is besteed aan projecten binnen het thema Klimaatadaptatie. Het programmabureau heeft daarom deze ronde door middel van gesprekken extra ingezet op de andere inhoudelijke thema's Energietransitie en Duurzaamheid en Stedelijke Groei en Krimp. Samen met de constatering dat de ingediende projecten binnen het thema Klimaatadaptatie deze ronde nog niet rijp zijn voor een toekenning, is het besluit genomen om deze ronde geen projecten binnen dit thema aan het portfolio toe te voegen.

Voor de ondersteunende lijnen Kennis & dialoog en Erfgoed als basis voor omgevingsvisies zijn dit keer geen

projecten ingediend. Er worden op dit moment wel gesprekken gevoerd met projecten binnen dit thema.

Alle ingediende projecten worden nadrukkelijk bedankt voor hun deelname. De kwaliteit van de indieningen is hoog en de stuurgroep spreekt daar grote waardering voor uit.

Inhoudelijke aanbevelingen

Klimaatadaptatie

Het portfolio van de Erfgoed Deal heeft al veel goede klimaatprojecten. Tegelijkertijd zoekt het programmabureau nog aanvullingen op dit portfolio. Er wordt met name gezocht naar projecten waarbij erfgoed wordt ingezet voor klimaatadaptatie in grote steden. We noemen ter inspiratie projecten die hittestress en wateroverlast tegengaan met inzet van erfgoed in (versteende) centra of oude wijken van steden. Of het klimaatbestendig maken van Wederopbouw wijken op basis van oorspronkelijke groenstructuren. Andere voorbeelden zijn klimaatoplossingen en bodemdaling in kwetsbare historische binnensteden waarbij oude structuren (water, groen of gebouwd) ingezet worden voor de opgave.

De recente overstromingen in Limburg gaven aanleiding tot gesprekken met het waterschap Limburg over goede Erfgoed Deal-projecten in Zuid-Limburg. Het programmabureau gaat verder actief binnen bestaande netwerken op zoek naar projecten.

Energietransitie en duurzaamheid

Binnen het thema Duurzaamheid zijn enkele mooie projecten gehonoreerd. Nog steeds is er een aantal onderwerpen binnen het portfolio onderbelicht, met name de onderwerpen RES (Regionale Energiestrategie), gasloze wijken, de aanleg/inpassing van zonneparken, en de transitie naar een Natuur- en Landschapsinclusieve landbouw. Op dit moment voert het programmabureau hier gesprekken over met onder andere Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, het Platform Aardgasvrije Wijken en een gemeente.

Stedelijke Groei en Krimp

In deze ronde zijn er goede projecten toegevoegd aan dit thema, met name Velperweg Arnhem en Stadshaven Maassluis zijn goede erfgoedinclusieve projecten in grootstedelijke regio's. Grote binnenstedelijke gebiedsopgaven zijn complex en duren vaak lang. Het blijkt voor het programmabureau lastig om binnen deze ontwikkelingen de vinger te leggen op wat precies erfgoedinclusief is en om de juiste focus te vinden binnen grotere gebiedsontwikkelingen en waar echt het verschil gemaakt kan worden met de programmamiddelen. Het programmabureau zoekt daarom door naar projecten in de binnenstedelijke context en waar met name groei van steden een belangrijke drager is. Vooral op het gebied van het renoveren en verduurzamen van corporatiebezit en sociale wijkverbetering heeft het programmabureau de ambitie om projecten toe te voegen aan het portfolio. In het najaar 2020 is hier een interessant Webinar over georganiseerd. Daarnaast vinden er verkennende

gesprekken plaats met corporaties en branchevereniging Aedes.

Vervolg

Alle projecten in dit uitvoeringsprogramma worden telefonisch op de hoogte gesteld van de uitkomst van hun aanvraag. Daarna ontvangen de projecten een brief met de reden voor de toekenning of afwijzing. De bedragen worden via het departement BZK uiteindelijk omgezet in een decentralisatieuitkering die in de decembercirculaire 2021 van het Rijk zullen worden overgemaakt.

Uitgangspunten van het programma zijn samenwerking en leren. Alle projecten met een positieve beoordeling ontvangen daarom een uitnodiging voor een kick-off bijeenkomst. In deze bijeenkomsten worden de voorstellen voor de leeromgeving verder afgerond en uitgewerkt. De kick-off bijeenkomst vindt digitaal plaats. Het programmabureau heeft wel de ambitie alle projecten op locatie te gaan bezoeken.

De projecten die in het uitvoeringsprogramma van de vierde ronde zijn geplaatst komen met elkaar in een intervisieprogramma. Hier is 'leren van elkaar' het uitgangspunt. Dit is allemaal uitgewerkt in het werkplan van het programmabureau en is te vinden op www.erfgoeddeal.nl

Op de website zijn ook goede voorbeelden van intervisiebijeenkomsten te vinden met de direct betrokkenen van projecten uit eerdere rondes van de Erfgoed Deal. Van alle projecten heeft het programmabureau in samenwerking met de

projectleiders zogenoemde Kernkaarten opgesteld. Per project is daar te vinden wat de doelstellingen zijn, wat de producten die worden opgeleverd, en wie de contactpersonen zijn.

Het programmabureau werkt verder aan een publicatie over deze projecten. Dat gebeurt in het tijdschrift *DEAL! Erfgoed als vaste waarde voor de toekomst*. Hiervan zijn reeds twee exemplaren verschenen en de derde is in de maak. Projecten schrijven hier een eigen artikel. Daarnaast zal de reeks van de podcast '*Verborgen in het volle zicht*' doorgezet worden, aangezien deze goed beluistert wordt (ca. 5000 x in september 2021). Daarnaast werkt het programmabureau samen met de toegekende projecten aan het versterken en verder invullen van de leeromgeving. Het bureau ziet de projecten hier grote stappen in maken. De stuurgroep juicht dat van harte toe en daagt toekomstige projecten uit hier goed en structureel over na te denken.

Met de projecten die zijn aangehouden worden aanvullende gesprekken gevoerd om te onderzoeken of een volgende indiening mogelijk is. De projecten die zijn afgewezen hebben nog de mogelijkheid voor een gesprek met toelichting voor deze afwijzing waarna vervolgens de gesprekkenreeks wordt afgerond.

Een doorkijk naar 2022

In 2022 is er ruimte voor nog twee rondes met projecten: de vijfde ronde in januari 2022 en de zesde en laatste ronde in september 2022. Op dit moment voert het programmabureau gesprekken met contactpersonen van verschillende initiatieven die graag een project aandragen. Interessant om te noemen zijn daarbij de gesprekken met Staatsbosbeheer over Natuurinclusieve

landbouw, met het Nationaal Programma RES over de energietransitie in Nederland, en met het Waterschap Limburg over plannen voor het recent overstromde gebied in het zuiden van de provincie.

Voor de leeromgeving zijn er plannen om naast de intervisies per uitvoeringsronde ook kennisbijeenkomsten per thema te organiseren. Gedacht wordt aan online bijeenkomsten over klimaatadaptatie, duurzaamheid en energietransitie, stedelijke groei en krimp en over communicatie en participatie.

Het programmabureau heeft inmiddels ook het hybride werken omarmd. In overleg met de RCE zal worden gekeken hoe vaak het programmabureau bij elkaar kan komen om samen te werken en te overleggen. Een deel van de eigen overleggen zal ook in de toekomst digitaal blijven. Naar verwachting zullen de versoepelingen van de maatregelen doorzetten, waardoor het ook weer mogelijk zal zijn om lopende Erfgoed Deal-projecten ter plekke te bezoeken.

Wat betreft de gesprekken met initiatiefnemers voor nieuwe projecten zullen deze in eerste instantie online plaatsvinden. Als een aanvraag genoeg potentie heeft, zullen de netwerkers het project op locatie bespreken en bekijken, zoals voor corona het geval was.

In principe zal 2022 het laatste jaar worden voor de Erfgoed Deal. Het programmabureau zal daarom ook het nodige gaan doen om borging van opgedane kennis en praktijkervaring te bundelen en (online) te ontsluiten. Een afsluitend symposium of een Week van de Erfgoed Deal zijn op dit moment ideeën voor het najaar van 2022. Hierover zal het programmabureau meer communiceren in de volgende uitvoeringsprogramma's.

CATEGORIE	MOTIVERING	PROJECTNAAM	BEDRAGEN (EXCL. MATCHING)
POSITIEVE BEOORDELING TOEKENNING	Deze projecten zijn positief beoordeeld en ontvangen een bijdrage voor het project	KADEMUREN AMSTERDAM	€ 698.000
		VELPERWEG ARNHEM	€ 695.000
		STADSHAVEN MAASSLUIS	€ 787.000
		DU MOMENT DES MONUMENTS	€ 384.000
		STIJLICOON NAGELE	€ 508.000
POSITIEVE BEOORDELING ONVOLDOENDE MIDDELEN	Deze projecten zijn positief beoordeeld en dragen bij aan de doelen van de Erfgoed Deal. De projecten hebben matching. Ze vallen af omdat er onvoldoende middelen beschikbaar zijn.		
VOOR VERBETERING	Deze projecten vallen deze ronde af voor de Erfgoed Deal omdat bijvoorbeeld de aanvraag niet compleet is, de matching niet gereed is of omdat er nog meer gesprek nodig is. Deze projecten kunnen in de toekomst een positieve bijdrage hebben en worden uitgenodigd om met het programmabureau verder in gesprek te gaan.	PROEFTUIN OPGEWEKT	€ 376.000
		PEELKANALEN	€ 764.000
		STOOMTRAMETALAGE HOORN	€ 750.000
AFGEWEZEN	Deze projecten vallen af voor de Erfgoed Deal omdat ze onvoldoende bijdragen aan de gestelde ambities.	AFGEWEZEN PROJECT	€ 692.000
		AFGEWEZEN PROJECT	€ 707.000
		AFGEWEZEN PROJECT	€ 700.000

THEMA	PROJECTNAAM	PROVINCIE
KLIMAAT	HOORNWERK GREBBEDIJK ZITTERD CLIMATE PROOF LANDGOEDEREN KBL WATERMOLENLANDSCHAP NIEUWE WATERWERKEN ZOUTKAMP BEKEN EN BLEKEN VAN LOSSER NIEUW DRASSIG LAND	UTRECHT LIMBURG UTRECHT/ZUID-HOLLAND/GELDERLAND NOORD-BRABANT GRONINGEN OVERIJSSEL GELDERLAND
DUURZAAMHEID	AMSTERDAM WETLANDS FORTEILAND PAMPUS MEESTER VAN DER HEIJDENGROEVE KADEMUREN AMSTERDAM DU MOMENT DES MONUMENTS	NOORD-HOLLAND NOORD-HOLLAND ZEELAND NOORD-HOLLAND UTRECHT
STEDELIJKE GROEI & KRIMP	STADSPARK WEERT WADDENKUST K(L)EIGOED SCHOLEN NIEWEGEIN STINSPARK ZWOLLE VELPERWEG ARNHEM STADSHAVEN MAASSLUIS STIJLICOON NAGELE	LIMBURG FRIESLAND UTRECHT OVERIJSSEL GELDERLAND ZUID-HOLLAND FLEVOLAND
KENNIS & DIALOOG	EEN NIEUWE TIJD WIJKAANPAK DE PAS BUITENGEWONE LEERSTOEL ERFGOED STERREN	GELDERLAND GELDERLAND GELDERLAND OVERIJSSEL
OMGEVINGSVISIES	KUSTEN VAN HET IJSSELMEER VONDST	FLEVOLAND/OVERIJSSEL/NOORD- HOLLAND/FRIESLAND GELDERLAND/ZUID-HOLLAND/DRENTHE

De tabel geeft de regionale spreiding van het portfolio van de Erfgoed Deal weer en behelst alle projecten uit de vier rondes van het programma.

REGIONALE SPREIDING

Totale spreidingskaart van de projecten in het portfolio van de Erfgoed Deal. De blauwe stippen zijn de projecten uit de eerdere drie uitvoeringsprogramma's.

FINANCIËEL OVERZICHT DECENTRALISATIE-UITKERINGEN (DU)

Uitvoeringsprogramma 4^e ronde

PROJECTNAAM	ONTVANGER	DECENTRALISATIE-UITKERING
Kademuren Amsterdam	Gemeente Amsterdam	€ 577.000
Velperweg Arnhem	Gemeente Arnhem	€ 574.000
Stadshaven Maassluis	Gemeente Maassluis	€ 650.000
DU Moment des Monuments	Gemeente Stichtse Vecht	€ 317.000
Stijlicoon Nagele	Gemeente Noordoostpolder	€ 472.000
	Storting btw-compensatiefonds gemeente en provincie	€ 482.000
TOTAAL		€ 3.072.000
BUDGET		€ 3.072.000
VERSCHIL		€ 0

Totaal bijdrage vanuit het Rijk Erfgoed Deal

UITVOERINGSPROGRAMMA	RIJKSBIJDRAGE
Uitvoeringsprogramma 1 ^e ronde	€ 4.018.000
Uitvoeringsprogramma 2 ^e ronde	€ 2.862.000
Uitvoeringsprogramma 3 ^e ronde	€ 3.692.000
Uitvoeringsprogramma 4 ^e ronde	€ 3.072.000
TOTAAL	€ 13.644.000

In het uitvoeringsprogramma worden de bedragen genoemd inclusief matching en de voorgestelde decentralisatie-uitkering (DU). Het totaal is de investering die bijdraagt aan het erfgoedinclusief maken van de opgave. In de bovenstaande tabel vindt u de bedragen die door het Rijk aan de gemeente of provincie worden uitgekeerd.

BIJLAGE OVERZICHT INDIENINGEN 4E RONDE

PROJECTNAAM	GEVRAAGDE RIJKSBIJDRAGE	MATCHING	TOTAAL INDIENING
Kademuren Amsterdam	€936.000	€ 685.000	€1.621.000
Velperweg Arnhem	€695.000	€ 768.000	€1.463.000
Stadshaven Maassluis	€787.000	€ 2.723.000	€3.510.000
DU MOment des Monuments	€384.000	€ 423.000	€807.000
Stijlicoon Nagele	€508.000	€ 687.000	€1.195.000
Proeftuin Opgewekt	€376.000	€ 387.000	€763.000
De Peelkanalen	€764.000	€ 603.000	€1.367.000
De Stoomtramelage Hoorn	€750.000	€ 829.000	€1.579.000
AFGEWEZEN PROJECT	€692.000	€ 765.000	€1.457.000
AFGEWEZEN PROJECT	€707.000	€ 781.000	€1.488.000
AFGEWEZEN PROJECT	€700.000	€ 1.297.000	€1.997.000
TOTAAL	€7.299.000	€ 9.948.000	€17.247.000

